

Lokal handlingsplan 2022 - 2023

Polismyndigheten

Söderhamns kommun

Söderhamns
kommun

Polisregion Mitt – Lokalpolisområde Hälsingland

-

Söderhamns kommun

Upprättad av

Stefan Zäll, kommunpolis

Lena Wetterlind, trygghetssamordnare, Söderhamns kommun

Innehåll

Gemensam problembild

- Problembild: ungdomskriminalitet
- Problembild: narkotika

Samverkan

Gemensam aktivitetsplan

Kommunikation

Utvärdering och uppföljning

Gemensam problembild

Den gemensamma problembilden baseras på följande underlag:

- **Polisens problembild för Söderhamns kommun:**
en sammantagen bild som baseras på statistik om anmäld brottslighet, underrättelser, kartläggning av problemområden, medarbetardialoger, medborgardialoger samt polisiära händelserapporter.
- **Kommunens inventering**
Tillgänglig folkhälsodata som Folkhälsoenkäten, CAN alkohol- och drogvaneundersökning bland skolelever samt genom medborgardialoger. Månatliga lägesbilder framtagna av bland annat Handel Söderhamn, RF SISU, Rädda Barnen, olika trossamfund, Hyresgästföreningen, fastighetsbolag, samhällsbyggnadsenheten, förskola, grundskola och gymnasium, stadsbiblioteket, fritidsverksamhet, förbyggande enheten, kommunikationsenheten, säkerhetsenheten, centrumvärdar och kollektivtrafiken.

Problemområde: Ungdomskriminalitet

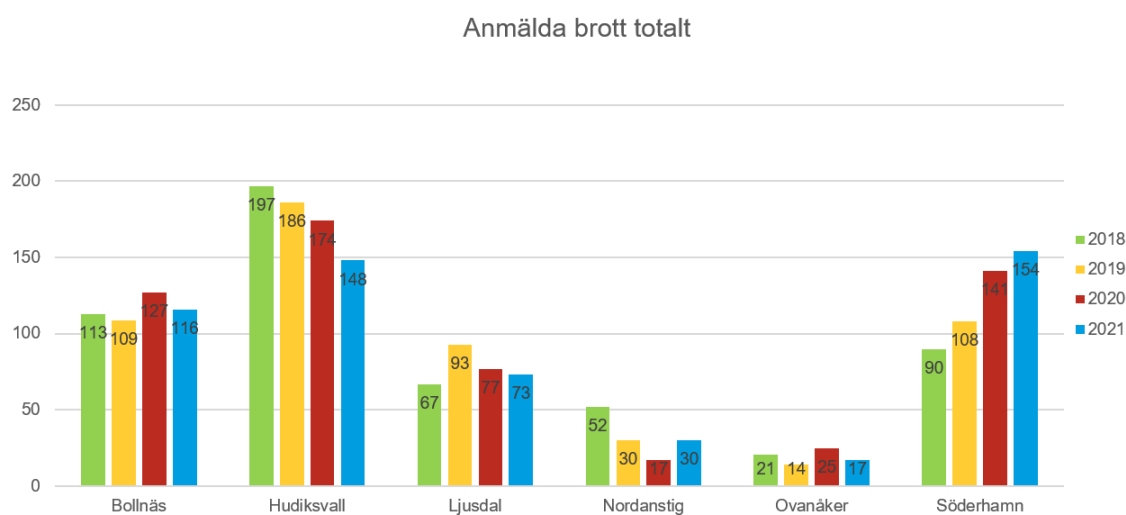
Det har under ett antal år funnits en problematik kring ungdomar och barn (ungdomar i yngre tonåren) som uppehåller sig i de centrala delarna av Söderhamn. Grundat på tips, näringsidkares utsagor samt polisiära kontroller vet vi att det i dessa miljöer förekommer narkotikahandel (och därmed även narkotikabruk), stölder från butiker, fysiska och verbala konflikter med personal på butikerna samt ofredande av allmänhet. I denna miljö ser vi också att ungdomar i de yngre tonåren fångas upp av äldre kriminella som i mångt och mycket livnär sig på kriminalitet, då inte minst narkotikahandel. Det finns flera, av polis dokumenterade, fall av barn och ungdomar i 12-13 årsåldern i denna miljö som varit positiva på narkotika.

Det normbrytande beteendet hos dessa ungdomar är påtagligt. De uppvisar många gånger ett utåtagerande och kraftigt ifrågasättande beteende vid kontakt med polisiär personal, likväl som mot väktare och andra vuxna. Bland dessa ungdomar förekommer en glorifiering av en kriminell livsstil och där det bland annat uttalats som mål att bli livsstilskriminell för att tjäna stora pengar.

Det finns signaler på att det förekommer mer eller mindre organiserade kriminella grupperingar som rör sig i Söderhamn. Man ser att dessa individer, via bland annat sociala medier, glorifierar en kriminell livsstil. Individer i dessa grupperingar har under det senaste året kommit att misstänkas för allt grövre brott; främst narkotikabrott och våldsbrott som rån och misshandel.

Fokus inom detta problemområde är att hindra att unga rekryteras till sådana kriminella grupperingar som beskrivs ovan.

Statistiskt sett ökar antalet anmälningar där misstänkt är under 18 år och har så gjort under i alla fall de senaste fyra åren, se grafik nedan.

Problemområde: Narkotika

Det har inträffat 28 dödsfall i Söderhamns kommun under perioden 2015 – 2020 relaterade till intoxikationer av narkotika och/eller läkemedel. Hälften av de som avlidit var över 30 år gamla. Går man tillbaka till 2011 så har de narkotikarelaterade dödsfallen i Söderhamns kommun, utslaget per 10 000 kommuninvånare och år, i princip alltid stuckit ut i negativ bemärkelse även sett till Gävleborgs län. Som ett exempel kan nämnas att åren 2017-2018 var den siffran 1,3 i Gävle medan den var 2,0 i Söderhamn. Denna problematik har uppmärksammats medialt, inte bara lokalt utan även i riksmidia. Det pågår ett arbete som initierats av kommunen och som syftar till att få ned dödligheten. Arbetet bygger på en forskningsrapport från FoU Välfärd som är en retrospektiv registerstudie relaterad till de individer som avlidit efter intoxikationer i kommunen under perioden 2015 – 2020.

Söderhamns kommun har sedan 2015 kvartalsvis mätt halten narkotiska preparat i avloppsvattnet. Trenden visar att konsumtionen av cannabis ökar och även till viss del amfetamin. Mätningarna visar också att kokain numera är en etablerad drog i Söderhamns kommun, något som ej var fallet bara några år tillbaka i tiden.

När det gäller polisens arbete med narkotika i Söderhamns kommun är inflödet på underrättelsesidan stort. Underrättelseavdelningen i Polisområde Gävleborg bekräftar att Söderhamns kommun sticker ut bland Hälsinglands sex kommuner sett till inflödets volym. När det gäller den anmälda narkotikabrottsligheten (begränsat till eget bruk och innehav) så sticker däremot Söderhamn inte ut på något vis. Det är dock väldigt svårt att dra några större slutsatser om hur utbredd narkotikan är utifrån antalet polisanmälningar. Narkotikarelaterade ärenden är i princip alltid egeninitierade, det vill säga att det är polispersonalen själv som jobbat fram ett ärende. Det i sin tur gör att anmälningsfrekvensen är helt avhängd på hur mycket tid polisen kan viga åt narkotikaarbete på en viss plats och under en viss tid. Det man kan säga är att narkotikaarbetet är högprioriterat i hela Sverige och lokalpolisområde Hälsingland är inget undantag.

Något som personal från lokalpolisområdets narkotikagrupp konstaterat är att narkotika hanteras mycket mer öppet i Söderhamn än på övriga orter i Hälsingland. Det handlar då företrädesvis om centrum.

Det finns ett antal aktörer som hanterar större mängder narkotika inom Söderhamns kommun. I den miljön förekommer vapen och det begås återkommande grova brott, då inte minst våldsbrott.

Under de narkotikainsatser som lokalpolisområdet genomfört inom ramen för tidigare medborgarlöften har ett stort antal narkotikapåverkade ungdomar anträffats de senaste åren, oftast i centrummiljön. Flera av dessa har varit barn i 12-13 årsåldern.

Något som inte är utmärkande för just Söderhamn men som ändå är värt att nämnas är det faktum att synen på narkotika liberaliseras på många håll i världen. Det innebär att det inom populärkulturen inte är ovanligt att exempelvis bruk av cannabis normaliseras. Lokalpolisområdet tycker sig märka av detta även hos ”våra” ungdomar. Det finns gott om underrättelser som gör gällande att narkotika är ett relativt vanligt inslag på förfester och liknande även bland högpresterande och resursstarka ungdomar. I det sammanhanget är kokain inte ovanligt. Detta är naturligtvis oroande eftersom fler unga riskerar att fastna i ett narkotikamissbruk i tidig ålder.

Samverkan

Samverkan i brottsförebyggande och trygghetskapande arbete innebär att parterna tillför sina specifika resurser, kompetenser och kunskaper för att tillsammans minska sannolikheten för brott och reducera brottslighetens skadeverkningar (inklusive rädsla).¹

Samverkan mellan Söderhamns kommun och Lokalpolisområde Hälsingland är naturligtvis ingen ny företeelse. Tvärtom har en god samverkan funnits sedan många år tillbaka. Den har tagit sig olika uttryck och former genom åren men främst har samverkan skett mellan polis, skola och socialtjänst. Söderhamns kommun och Lokalpolisområde Hälsingland har dock identifierat ett behov av att fördjupa och bredda den brottsförebyggande samverkan som sker. Av den anledningen tillsatte Söderhamns kommun en tjänst som Trygghetssamordnare i augusti 2021.

Sedan dess har en samverkansstruktur som bygger på metoden EST (Effektiv samordning för trygghet) byggts upp och en lägesbildsgrupp bestående av polis, kommun och civilsamhälle sätter månadsvis ihop en lägesbild som styr den operativa samverkan som sker mellan de olika aktörerna. Lägesbilden påverkar också till viss del de olika aktörernas egna kärnverksamheter.

Under den här tiden har också Lokalpolisområde Hälsingland och Socialtjänsten (Individ- och familjeomsorgen) på ett betydande sätt fördjupat sin samverkan, inte minst kring ungdomar i kriminalitet, och man stämmer veckovis av sina lägesbilder och sitt arbete med dessa. Detta i syfte att så långt det är möjligt få en samsyn och mer träffsäkert, med gemensam kraft, kunna jobba gentemot de ungdomar som mest behöver det. För att underlätta denna samverkan har kommunen börjat anordna regelbundna utbildningar för personalen inom Socialtjänsten kring sekretesslagstiftningen och de sekretessbrytande bestämmelser som finns däri.

Man kan också, efter de medborgardialoger som polis och kommun genomförde under hösten 2021, konstatera att även medborgarna efterfrågar mer samverkan. Då pratar man främst samverkan mellan polis och kommun men även mellan dessa och civilsamhället. Man tror att just civilsamhället skulle kunna stötta mer i det trygghetskapande arbetet. Detta skriver både polis och kommun under på och det är just därför civilsamhället på ett helt annat sätt än tidigare har börjat involveras i det trygghetskapande arbetet.

¹ Detta är en sammanslagning av definitionen av brottsprevention från boken Introduktion till kriminologi och definitionen av samverkan från boken Strategier för samverkan – kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa.

Samverkan är som sagt ingen ny företeelse som sådan men den har fördjupats och breddats på senare tid. Ambitionen är att denna fördjupning ska fortsätta i det dagliga arbetet, som har en mer operativ karaktär, men även att den ska utvecklas på ett mer strategiskt och långsiktigt plan.

Notera att det sker betydligt flera aktiviteter i respektive organisations kärnverksamhet under de olika prioriterade områdena. Det som finns i nedanstående aktivitetsplan är endast de aktiviteter som sker i samverkan mellan polis och kommun.

Gemensam aktivitetsplan

Prioriterade områden:

- Ungdomskriminalitet
- Narkotika
- Samverkan

På följande sidor beskrivs de prioriterade områdena med specifika aktiviteter som kommunen respektive polisen kommer att arbeta med.

Ungdomskriminalitet

Mål

- Upptäcka och uppmärksamma ungdomar med riskbeteenden och skapa förutsättningar för ungdomarna att få en gynnsam utveckling.
- Öka den upplevda tryggheten för ungdomar i Söderhamns kommun.

Aktivitet	När	Vem	Uppföljning
Avstämningar mellan polis och IFO gällande ungdomar i kriminalitet	Varje måndag kl. 14.00	Kommunpolis och utsedd socialsekreterare IFO	Genom en kort skriftlig rapport till styrgruppen för BRÅ 2023-02-06
Avstämningar mellan polis och Förebyggande enheten gällande ungdomar i kriminalitet	Varje måndag kl. 15.00	Kommunpolis och Fältare	Genom en kort skriftlig rapport till styrgruppen för BRÅ 2023-02-06
Utbildningsinsats om brottsförebyggande informationsdelning mellan IFO och polis gällande unga under 21 år	2 gånger/år	Socialsekreterare för Barn och unga, kommunjurist samt kommunpolis	Muntlig utvärdering under september månad varje år
Skolteam (skola/polis/Förebyggande enheten)	Löpande under året utifrån behov	Skolor med behov och intresse för aktiviteten	Reflektion vid sittande bord
Rådslag	När behov uppstår utifrån lokala problembilder	Förebyggande enheten är sammankallande. Polisen är delaktig i Rådslaget	
Gemensamma operativa narkotikainsatser enligt medborgarlöftet	Minst 2 gånger/år	Polis och IFO	Rapport sammanställs efter varje insats. Föredras sedan för styrgruppen för BRÅ
Sociala insatsgrupper (SIG)	När en ungdom identifieras och uppfyller kriterierna för SIG	IFO och polis	Utvärdering sker när tillräckligt underlag för metoden finns tillgängligt

Narkotika

Mål

- Minska narkotikaanvändandet.
- Minska tillgängligheten till narkotika.
- Minska antalet individer som avlider på grund av bruk och missbruk av droger.

Aktivitet	När	Vem	Uppföljning
Kameraövervakning i centrum	Under 2022	Polisen ansvarar för tillfälliga trygghetskameror. Kommunen (sektor Samhällsservice) ansvarar för den fasta kameraövervakningen.	Vid varje styrgruppsmöte i BRÅ
Gemensamma operativa narkotikainsatser enligt medborgarlöftet	Minst 2 gånger/år	Polis och IFO	Rapport sammanställs efter varje insats. Föredras sedan för styrgruppen för BRÅ
Aktiv medverkan i projektet "Gävleborg mot narkotika"	Löpande under projektiden	Kommun- och polisrepresentanter	Skер i projektets styrgrupp

Samverkan

Mål

- Stärka, bredda och utveckla en effektiv trygghetsskapande och brottsförebyggande samverkan.

Aktivitet	När	Vem	Uppföljning
Lokalt BRÅ, styrgrupp	5 ggr/år	Kommunstyrelsens ordförande	Muntlig uppföljning av arbetssättet 2023-02-06
Beredningsgruppen	11 ggr/år	Trygghetssamordnare och Kommunpolis	Muntlig uppföljning av arbetssättet 2023-02-06
Lokal gemensam lägesbild	11 ggr/år	Trygghetssamordnare och Kommunpolis	Muntlig uppföljning av arbetssättet 2023-02-06
Avstämningar mellan Polis och IFO gällande ungdomar i kriminalitet	Varje måndag kl. 14.00	Kommunpolis och utsedd socialsekreterare IFO	Genom en kort skriftlig rapport till styrgruppen för BRÅ 2022-10-24
Behovsstyrda avstämningar	När behov uppstår	Trygghetssamordnare och Kommunpolis	Kontinuerligt
Arbetsgrupp "Trygg i centrum"	1 ggr/månad	Drogsamordnare	1 ggr/år
Att aktivt medverka i projektet "Gävleborg mot narkotika"	Löpande under projektiden	Kommun- och polisrepresentanter	Skер i projektets styrgrupp
Medborgardialoger	Minst 3 ggr/år	Trygghetssamordnare och Kommunpolis	Efter genomförda medborgardialoger
Trygghetsvandringar	Behovsanpassat	Initieras av den person/organisation som önskar att en trygghetsvandring genomförs	Efter genomförda Trygghetsvandringar
Narkotikasök i skola med polis	Behovsanpassat	Initieras av skolans rektor	Löpande, efter genomförd insats

Kommunikation

Att kommunicera tydlig och korrekt information till allmänheten är prioriterat i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. I detta ligger att varje månad (bortsett från ett något längre uppehåll över sommaren) kommunicera en aktuell lägesbild samt att vid behov kommunicera olika insatser som görs från involverade aktörer.

Det är viktigt att en aktuell och relevant lägesbild blir offentlig och känd i lokalsamhället. På det sättet kan gemene man själv bilda sig en uppfattning utifrån korrekt information och oriktig ryktesspridning kan avhjälpas vilket sannolikt bidrar till en ökad trygghet bland allmänheten.

De kommunikationskanaler som skall användas i detta syfte är följande:

Söderhamns kommuns hemsida

Söderhamns kommuns intranät

Söderhamns kommuns etablerade sociala kanaler

Lokalpolisområde Hälsinglands sociala medier (Facebook och Instagram)

Polisen.se (i vissa fall)

Pressmeddelanden/presskonferenser

Särskilt riktad intern och extern kommunikation när behov uppstår

Ansvarig Söderhamns kommun: Kommunikationsavdelningen

Ansvarig polisen: Kommunpolis

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning av handlingsplanen sker enligt de datum/tillfällen som finns beskrivna under respektive aktivitet.

Utvärdering av handlingsplanen i sin helhet ska ske av både Polismyndigheten och Söderhamns kommun efter 2023-12-31.

Ansvariga för att uppföljning och utvärdering sker:

Söderhamns kommun: Trygghetssamordnare

Ansvarig polisen: Kommunpolis